



Початкова школа і сучасність

№6(10) червень
2015

Діти – це квіти нашого життя

Сценарій свята до Міжнародного дня захисту дітей

ПЕРЕДПЛАТНИЙ
ІНДЕКС 86516

Вікторини та конкурси для молодших школярів у період літнього відпочинку

Культура спілкування сучасного вчителя початкової школи

У світі казки і математики

Виховне заняття за мотивами мультиплікаційного фільму «Маша і Ведмідь», 1 клас

Складання й обчислення виразів. Вправи і задачі на закріплення вивчених таблиць множення і ділення

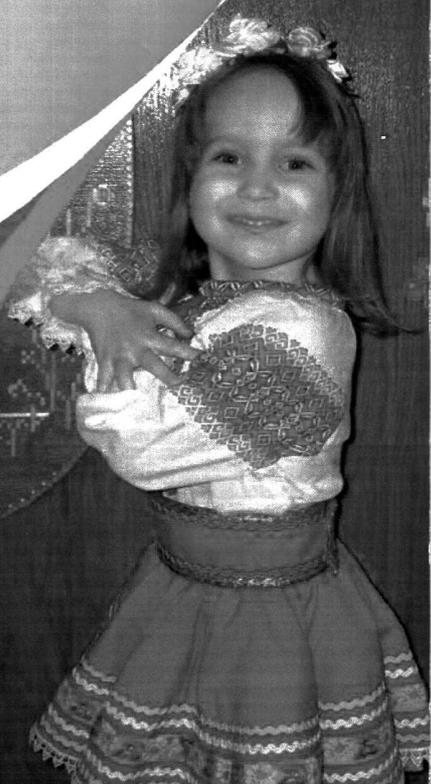
Урок математики, 3 клас

Праця людей у степу. Охорона природи степів. Заповідник Асканія-Нова

Урок природознавства, 4 клас



ВИДАВНИЦТВО
«БІЛИЙ ТИГР»



Поспішайте замовити
передплатний журнал
«Українське слово і сучасність»



ПЕРЕДПЛАТНИЙ
ІНДЕКС 86618

Передплатний
індекс 86618

Початкова школа і сучасність

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЖУРНАЛ

Виходить щомісяця

№ 6 (10) ЧЕРВЕНЬ 2015

Заснований у вересні 2014 р.

ЗАСНОВНИК

ТОВ «ВИДАВНИЦТВО «БІЛИЙ ТИГР»

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Світлана МАРТИНЕНКО,

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри початкової освіти
та методики гуманітарних дисциплін
Київського університету імені Бориса Грінченка

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Надія БІБІК,

доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член НАПН України,
провідний науковий співробітник
лабораторії початкової освіти
Інституту педагогіки НАПН України

Марія БРАТКО,

кандидат педагогічних наук, доцент,
директор Університетського коледжу
Київського університету імені Бориса Грінченка

Алла ЖУКОВА,

кандидат педагогічних наук, директор
Гімназії міжнародних відносин № 323 м. Києва

Василь ЖУКОВСЬКИЙ,

доктор педагогічних наук, професор
Національного університету «Острозька академія»

Тетяна ПУШКАРЬОВА,

кандидат педагогічних наук,
директор Скандинавської гімназії
Дарницького р-ну м. Києва

Олена МАТВІЄНКО,

доктор педагогічних наук, професор,
заступник директора з наукової роботи
Інституту педагогіки та психології
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова

Ольга СЛОНЬОВСЬКА,

кандидат педагогічних наук, професор
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника

Лариса СОЛОВЕЦЬ,

кандидат педагогічних наук,
відмінник освіти України,
заслужений вчитель України,

Людмила ХОРУЖА,

доктор педагогічних наук, професор,
проректор з наукової роботи
Київського університету імені Бориса Грінченка

Ірина ШАПОШНИКОВА,

кандидат педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки і методики
початкового навчання Інституту педагогіки
та психології Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова

Віктор ЮРЧЕНКО,

кандидат психологічних наук, доцент,
директор Педагогічного інституту
Київського університету імені Бориса Грінченка

ЗМІСТ

СЛОВО ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

Світлана МАРТИНЕНКО

Вступне слово

2

ЛІТО – ДЛЯ ДІТЕЙ!

Наталія КИПИЧЕНКО

Як зробити літо веселим
і казковим

3

Людмила ШКАРБАН, Катерина СИМОНЕНКО

Діти – це квіти нашого життя
Сценарій свята до Міжнародного
дня захисту дітей



7

Катерина НЕЧИПОРЕНКО, Марія БОРОДАВКО

Королівство допитливих Всезнайок
Вікторина з елементами
увяної подорожі

10

Ірина СУХОПАРА

Вікторини та конкурси
для молодших школярів
у період літнього відпочинку

13

Катерина НЕЧИПОРЕНКО,

Танцюють усі!
Ігрова програма для літніх
оздоровчих (пришкільних) таборів

17

Катерина НЕЧИПОРЕНКО, Марія БЕРІЗКО

Міс і Містер табору
Загальнотабірна конкурсно-
розважальна програма

19

Марія МАГАС

Знайди скарб
Загальнотабірний квест

21

МОВОЮ НАУКИ

Лариса БАБИЧ

Культура спілкування сучасного
вчителя початкової школи

22

Іван ЛУЧКА

Батьківський всеобуч.
Оцінювання другокласників

25

Сергій РУДИШИН, Марина РУДИШИНА

«Образ природи» як ідеалізована
природничо-наукова картина світу
у вимірах початкової школи

26

МЕТОДИЧНИЙ АРСЕНАЛ УЧИТЕЛЯ

Марина КРИВИЦЬКА

Програма спецкурсу
«Чарівний світ слова»
Розвиток зв'язного мовлення,
4 клас (для шкіл із поглибленим
вивченням української мови
та літератури)

29

Людмила ТАРАСЕНКО

У світі казки і математики
Виховне заняття за мотивами
мультіплікаційного фільму
«Маша і Ведмідь», 1 клас



33

Алла КУЦ

Реалізація Державного стандарту
на уроках математики.
Числа другого десятка
Урок математики, 1 клас

35

Єлизавета ПУГАЧОВА

«Жу-жу... я вам казку розкажу»
Конспект уроку музичного
мистецтва, 1 клас

38

Ірина СЕРДЮК

Сучасні прийоми у формуванні
природознавчої компетентності
молодших школярів.
Водойми України
Урок природознавства, 1 клас

39

Ніна РУДЕНКО

Складання й обчислення виразів.
Вправи і задачі на закріплення
вивчених таблиць множення
і ділення
Урок математики, 3 клас

41

Лідія ПЕТРУШИНА

Праця людей у степу.
Охорона природи степів.
Заповідник Асканія-Нова
Урок природознавства, 4 клас

45

ЦЕ ЦІКАВО!

Цікаво знати

16, 18

Загадки для дітей

32, 37

Вікторини та конкурси для молодших школярів у період літнього відпочинку

Ірина СУХОПАРА, старший викладач кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін
Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ

Пам'ятайте, що радість успіху – це могутня емоційна сила, від якої залежить бажання дитини бути хорошою. Турбуйтеся про те, щоб ця внутрішня сила дитини ніколи не вичерпувалася...

В. Сухомлинський

Для розширення кругозору, розвитку пізнавальних інтересів і творчих здібностей учнів доцільно проводити вікторини та конкурси. Вважаємо, що це ефективні форми організації виховної роботи у дитячих літніх оздоровчих таборах, які стимулюють дітей самостійно читати, знаходити інформацію, вміти її обробляти, застосовувати та повідомляти іншим. Діти переживають почуття успіху, відчувають себе переможцями, що додає впевненості у собі, підвищує самооцінку, сприяє встановленню нових дружніх стосунків. Водночас вікторини та конкурси стимулюють їх до пошуку знань, бажання отримати перемогу, що розвиває активність, ініціативність, самостійність, викликають емоційний сплеск, що є важливим для їхнього психічного здоров'я.

Вікторина за казками Г. К. Андерсена

Питання для дітей першої команди:

1. У якій країні народився Ганс Крістіан Андерсен? (Данія)
2. Який з героїв казок Андерсена знає стільки казок, скільки ніхто не знає? (Оле-Лукойє)
3. Яка казка Андерсена розповідає про те, як серце хлопчика перетворилося на шматок льоду? («Снігова королева»)
4. В якій казці Андерсена собаки охороняли три скрині з грошима? («Кресало»)
5. Назвіть героїню Андерсена, яка перетворилася на морську піну? (Русалонька)
6. Який герой казок Г. К. Андерсена був сином олов'яної ложки? (Стійкий олов'яний солдатик)
7. У якій казці Андерсена квіти влаштовували бали і танцювали? («Квіти маленької Іди»)
8. У якій казці Андерсена молоду принцесу вважали відьмою і хотіли публічно спалити на багатті на міській площі? («Дикі лебеді»)
9. Який герой казок Андерсена так любив вбиратися, що витрачав на це всі свої заощадження, маючи на кожну годину дня особливе плаття? (Король із казки «Нове плаття короля»)
10. Назвіть казки Андерсена, героями яких є рослини. («Ромашка», «Гречка», «Ялинка», «Льон»)

11. Про яких двох фей йдеться в казці «Калоші щастя»? (Фея Щастя і фея Печалі)

12. У якій казці Андерсена порушено право дитини: «Дитина не зобов'язана бути, як всі»? («Гидке каченя. Його били, щипали, звідусіль гнали за те, що він був не таким, як усі»)

13. Спочатку було ячмінне зернятко, потім чудо-ва квітка тюльпана, а потім... (Дюймовочка)

14. Назвіть казку Андерсена, яка починається і закінчується однаковою голосною літерою. («Огниво»)

Питання для дітей другої команди:

1. Як називається місто в якому народився Ганс Крістіан Андерсен? (Місто Оденс на острові Фюн)
2. За допомогою якого чарівного предмета Оле-Лукойє з казки Андерсена посилав дітям казкові сни? (Парасолька)
3. У кого з персонажів казок Андерсена поцілунок був «холодніше льоду»? (У Снігової королеви)
4. Яку хитрість придумала королева-мати з казки «Кресало», щоб простежити, куди зникає вночі юна принцеса? (Дірявий мішечок з гречкою)
5. Хто з героїв казки Андерсена відмовився від свого дому, від рідних, від бабусі й батька, погодився прийняти муки і навіть померти заради коханого принца і знайти безсмертну душу? (Русалонька)
6. Кого в казці Андерсена полюбив стійкий олов'яний солдатик? (Паперову балерину)
7. У якій казці Андерсена смертельно хворого імператора вилікував спів маленької сірої пташки? («Соловей»)
8. З якої рослини Еліза у казці Андерсена «Дикі лебеді» сплела сорочки для своїх братів? (Із кропиви)
9. Хто єдиний з усього натовпу підданих не побоювався видатися нерозумним і закричав: «А король-то голий!»? (Маленький хлопчик)
10. У якому місті знаходиться пам'ятник героїні відомої казки Г. К. Андерсена? (Копенгагені, пам'ятник Русалочці)
11. На чому подорожував стійкий олов'яний солдатик? (На паперовому кораблику)
12. Ким стало Гидке Каченя, коли виростало? (Лебедем)
13. Який подарунок отримала Дюймовочка від Ельфів? (Крильця)

14. Назвіть казку Андерсена, назва якої починається і закінчується однаковою буквою, що позначає приголосний звук. («Свинопас»)

Конкурс «Кольоровий світ».

Проведення цього конкурсу передбачає поглиблення знань учнів про кольори; розвиток їхньої уяви, фантазії; виховання бажання постійно поповнювати і поглиблювати свої знання.

Хід проведення

1. Організаційний момент. Привітання учасників конкурсу, створення позитивного емоційного настрою.

2. Повідомлення теми та мети конкурсу. Ознайомлення з правилами участі та проведення. Представлення членів журі.

3. Проведення конкурсу малюнків «Намалюй веселку».

Відгадайте загадку.

Дощ пройшов, через ставок
Перекинувся місток.
Кольорів у ньому сім,
Він подобається всім! (Веселка)

Завдання: намалювати веселку, зобразивши всі кольори у правильній послідовності. Для виконання потрібні пензлики, фарби, аркуш паперу.

Додатковий бал за назву речення для запам'ятовування послідовності кольорів.

**Чому Орел Журився Зранку? – Гусак Спитав Фіалку.
Чарівним Пензлем Жанна Змогла Борису Створити Фарб**

4. Проведення конкурсу загадок.

Загадки про кольори для дітей

Колір цей яскравий дуже.
Колір серця, колір ружі,
Колір яблук у садку,
Колір маків на лузі,
Колір шляпки в мухомора,
Колір вуст і помідора.
Колір пиhi й заборони...
Що за колір то?

Колір цей – в волошках в полі,
У дощу на парасолі,
Він в очах у немовляти,
У криниці біля хати,
У річках, що ген течуть,
У хмаринках, що пливуть.
Капотить, белькоче, квітне...
Що за колір то?

Колір цей палкий, гарячий
І запалений неначе.
Він у полум'ї буває,
В сумі душу зігриває.
Він бадьорить і живить,
Піднімає настрої вмить!
Він в духмянім апельсині,
В променистому бурштині,
У хурмі і в ананасі,
В моркві є він і у квасі...
Що ж примовкли, друзі мої,
Наче і не чули ви,
Знають всі цей диво – колір!
То є..!

Колір цей усім знайомий!
Він у соняха в короні,
Він у сонця в промінцях,
Згодом видний у синцях,
Він в скарбах в великій скрині,
У ромашках всередині,
На доріжках із піску
І у бджолах на бузку,
Він в меді і у вершках,
У зерні, що є в мішках.
Здогадальсь вже? Промовте!
Що за колір то є?

Подивіться у вікно.
Там є дивне полотно.
Колір в нього прецікавий,
Непалкий і неяскавий,
Ніби й геть його нема,
Бо сховала все зима...
Та насправді він існує!
Є він в крейді, що малює,
У зубній духмяній пасті,
Там, де зайчики вухасті,
В кризі є, що річкою плине,
В літаку, що небом лине,
В цукрі, в солі, в соді, в лузі,
У морозиві для друзів,
У волосі в вік похилий...
Що за колір то є?

Подивись у небо, друже!
Бачиш колір гарний дуже.
Такий лагідний, глибокий,
Прохолодний і високий.
Не лише він небом лине,
Є він також у рослинах.
В кетягах із винограду
І у півниках із саду.

Є у сливах і в цибулі,
В незабудках, що послули...
В баклажанах, овочах,
Є у маминих очах,
У стежках судинних ліній...
Що за колір то є?

Колір цей – ознака ночі,
Заспокоює він очі,
Він уяву оживляє,
Суміш кольорів являє.
Він в барвінковім вінку,
У пелюстках із бузку,
У жоржинах наосонні,
У метелику в долоні,
У лавандових квітках,
В шавлії і фіалках,
Оksamитово-вельветовий...
Що за колір?

Ти зустрінеш його в травці,
Він у парку є на лавці,
В недостиглих фруктах є,
Смак картоплі він псує,
В кавуні і часнику,
У чаю, що до смаку,
Він у паростках пшениці
І в очицях, що у киці,
Є також у світлофорі
І у водоростях в морі.
Здогадались вже напевне,
Що за колір то?

Лариса Коржова

5. Проведення конкурсу «Назви і намалюй предмети кольору».

Завдання: назвати і намалювати предмети одного кольору – зеленого, жовтого, червоного, синього, блакитного, фіолетового, помаранчевого.

6. Проведення конкурсу «Скажи швидко скоромовку».

Жовте жито жук жував,
Із Женею жартував.
Жартом-жартом, і у Жені
Жвавий жук живе у жмені.

Елеонора Булгакова

Чорна ворона
Чорній вороні
Вчора купила
Чорну корону.

Ганна Чубач

Фарбував фазан фіранки,
брав фломастер у фіалки.

Леся Вознюк

Біля ставу навпростець
Біг біленький баранець.
Біг він, біг, аж притомився,
Біля мене не спинився.
Прив'яжу тебе, прибуду,
Більше бігати не будеш.

Бурі бобри брід перебрели
Забули бобри забрати торби.

Синку, принеси синьку.
Принеси синьку, Васильку.

7. Проведення конкурсу «Назви відтінки».



Завдання: назвати відтінки червоного, зеленого, синього кольорів.

Відтінки червоного кольору: пурпуровий, малиновий, рожевий, бордо, багрянний, бургундський.

Відтінки зеленого кольору: смарагдовий, салатний, малахітовий, мисливський, лайм, зелена м'ята, оливковий.

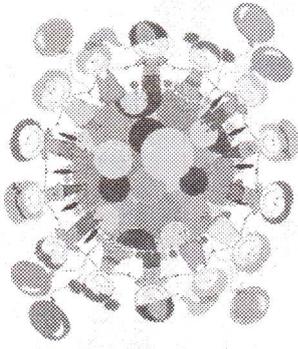
Відтінки синього кольору: індиго, лазуровий, кобальтовий, бірюзовий, ультрамаринний, сапфіровий.

8. Проведення конкурсу дитячих книжок, у назвах яких є кольори.

Дітям пропонується назвати твори дитячих українських і зарубіжних письменників у назві, яких є кольори. Якщо дітям буде важко назвати такі твори, то вчитель, вихователь може запропонувати ілюстрації до твору:

- Курочка Ряба.
- Олександр Пушкін. Казка про золотого півника. Казка про рибалку та золоту рибку.
- Олексій Толстой. Пригоди Буратіно, або Казка про золотий ключик.
- Олександр Одоевський. Чорна курка, або підземні мешканці.
- Іван Аксаков. Пурпурова квіточка.
- Іван Купрін. Білий пудель.
- Олександр Волков. Чарівник смарагдового міста.
- Валентин Катаєв. Квітка-семибарвиця.
- Шарль Перро. Червона шапочка. Синя борода. Синя свічка.
- Моріс Метерлінк. Синій птах.

- Імант Зієдоніс. Кольорові казки.
- Карел Яромир Ербен. Златовласка.
- Зірка Мензатюк. Бузкова казочка.



9. Проведення бліц-конкурсу «Швидко відповідай».

Питання для першої команди

1. Який колір називають небесним? (Блакитний)
2. Якого кольору двоповерхові лондонські автобуси? (Червоного)
3. Злою чарівницею якої країни була в казці «Чарівник Смарагдового міста» Бастінда? (Фіолетової країни)
4. Якого кольору полотнище Олімпійського прапора? (Білого)
5. Якого кольору кульку обрав Вінні-Пух для польоту за медом? (Синього)
6. Якого кольору ручка стоп-крану в метро, пасажирських вагонах? (Червоний)
7. Яку іншу назву має гриб боровик. (Білий гриб)
8. Відтінок якого кольору називають «маренго»? (Чорного)
9. Якого кольору був гусак Мартін у казці про подорож Нільса? (Білий)
10. Який колір шкіри у мультиплікаційного героя Шрека? (Зелений)
11. Пояс якого кольору повинен носити початківець дзюдоїст? (Білого)

Питання для другої команди

1. Якого кольору кров у скорпіонів? (Блакитного)
2. Якого кольору очі у тварин-альбіносів? (Червоного)
3. Якого кольору ікра у горбуші? (Помаранчевого)
4. Прапор якого кольору є символом капітуляції? (Білого)
5. Який колір має фарба «індіго»? (Синій)
6. Якого кольору стрілка компаса, що вказує на південь? (Червоного)
7. Якого кольору шахові фігури у гравця, що починає партію першим? (Білого)
8. Який колір має пристрій, що містить записи параметрів польоту та розмов екіпажу літака? (Чорний ящик)
9. Якого кольору було волосся у Мальвіни з «Золотого ключика»? (Фіолетового)
10. Килим якого кольору лежить на парадних сходах, якими проходять учасники Канського кінофестивалю? (Червоного)
11. Якого кольору мав будиночок Карлсон? (Зеленого)
12. Як називали раніше кашу з гречки? (Чорна каша)

10. Конкурс «Виправ помилки».

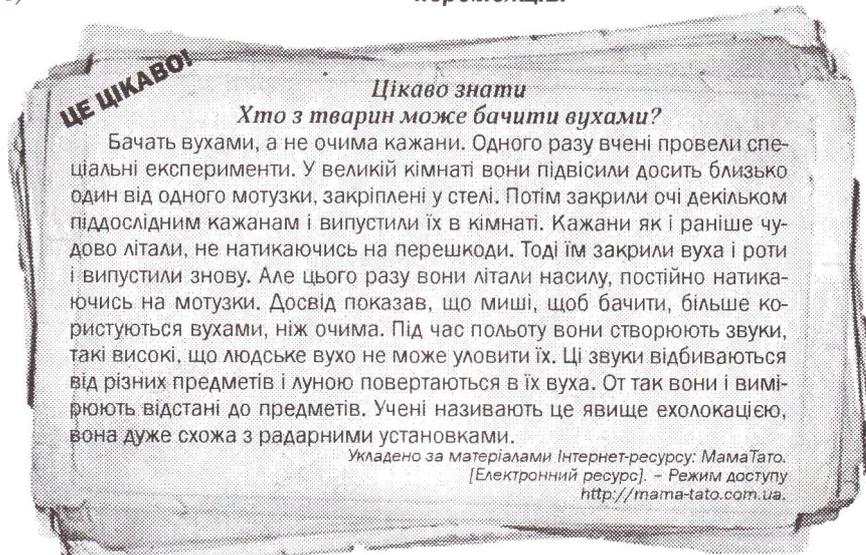
Чи все це здається?

Корова червона,
І кінь голубий,
І біла ворона,
І кіт золотий.
Корова співає,
Кінь слуха її.
Ворона сідає
На руки мої.
А кіт, посміхаючись,
Лапку дає.
Чи все це здається,
Чи так воно є?



Григорій Грайко

11. Підбиття підсумків конкурсів. Нагородження переможців.



**ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«ВИДАВНИЦТВО «БІЛИЙ ТИГР»**

Директор

Роман ЯРОШЕНКО,
кандидат філологічних наук, доцент

Над номером працювали:

Відповідальний редактор – Анастасія ІВАНОВА
Літературний редактор – Катерина ЯРОПОВЕЦЬКА
Художній редактор – Анастасія ТАРАСЕНКО
Коректор – Анастасія ІВАНОВА

Відповідальна за рубрику журналу «ЦЕ ЦІКАВО» – Марина ОЗЕРАНСЬКА

**Матеріали для публікації
просимо надсилати на електронну пошту:
po-press@ukr.net**

За опубліковані матеріали (фактичність і точність цитування, оригінальність твору та ін.) несе відповідальність лише автор. Редакція залишає за собою право редагувати та скорочувати прийняті до друку матеріали.

У випадку використання матеріалів посилання на журнал є **ОБОВ'ЯЗКОВИМ**.

Усі права захищено. Жодні частини, елементи, ідея, композиційний підхід цього видання не можуть бути скопійованими чи відтвореними в будь-якій формі та будь-якими засобами – ні електронними, ні фотомеханічними, у тому числі й ксерокопіюванням, записом або комп'ютерним архівуванням, без письмового дозволу видавця.

© «Початкова школа і сучасність», 2015

© «Видавництво «Білий Тигр», 2015

Державний комітет зв'язку та інформації України ф. СП-1

ДОСТАВНА КАРТКА – ДОРУЧЕННЯ												
ПВ	місце	літер.										
На <u>газету</u> журнал		86516										
«Початкова школа і сучасність» <small>найменування видання</small>												
Вартість	передплата	кількість комплектів										
	переадресування											
на 201_ рік по місяцях												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
поштовий індекс _____			місто _____									
			село _____									
			область _____									
код вулиці			район _____									
буд.	корп.	кв.	вулиця _____									

прізвище, ініціали _____												

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 20887-10688Р від 22.08.2014 р.

Підписано до друку 26.05.2015 р.
Формат 60 x 84 1/8.

Папір офсетний. Друк різнограф.
Умов. друк. арк. 10,98. Обл.-вид. арк. 11,75.
Тираж 200 прим.

Юридична адреса редакції журналу:
02094, м. Київ,
вул. Червоногвардійська, 12, офіс 177.
Фактична адреса редакції журналу:
04209, м. Київ,
вул. Героїв Дніпра, 31-Б.
Тел.: (044) 451-61-42.
E-mail: po-press@ukr.net

Видруковано у СПД «Сидоренко О.Я.»
01103, Україна, м. Київ, вул. Вишняківська, 7-Б, оф. 448.
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта видавничої справи серії В02 № 258 920 від 24.12.2001 р.

УВАГА! КОНКУРС!

У видавництві «Білий Тигр» проводиться конкурс **«УЧИТЕЛЬ РОКУ - 2015»** за версією журналу «Початкова школа і сучасність» у наступних номінаціях:

- «За краще розроблення уроку»
- «За краще розроблення нестандартного уроку»
- «За краще розроблення сценарію виховного заходу»
- «За краще розроблення системи тестових завдань»
- «За краще розроблення системи завдань для контрольної перевірки знань»
- «За краще написання наукової статті»

Переможцям конкурсу буде вручено ДИПЛОМ-ВІДЗНАКУ, а також буде опубліковано в журналі фото переможця з дипломом!

Зразок

ДИПЛОМ-ВІДЗНАКА

«УЧИТЕЛЬ РОКУ - 2015»

за версією журналу «Початкова школа і сучасність»
у номінації: «За краще розроблення уроку»

нагороджується Пилипенко Ольга Павлівна

